

EUROOPA KOHTU OTSUS

30. APRILL 1974*

Kohtuasjas 181/73,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Tribunal de première instance de Bruxelles'i poolt esitatud eelotsusetaotlus selles kohtus pooleliolevas asjas järgmiste poolte vahel:

osaühing R. & V. HAEGEMAN, Brüssel,

ja

BELGIA RIIK, keda esindab majandusminister, Brüssel,

Ateenas 9. juulil 1961 allkirjastatud Euroopa Majandusühenduse ja Kreeka vahelise assotsiatsioonilepingu ning selle lepingu lõppaktis käsitletava protokoll nr 14 teatavate sätete tõlgendamiseks, et saada teada, kas nõukogu 28. aprilli 1970. aasta määruse 816/70 artikli 9 lõikes 3 sätestatud tasakaalustusmaks on kohaldatav Belgia ja Luksemburgi territooriumile imporditavate Kreeka veinide puhul,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed A. M. Donner ja M. Sørensen, kohtunikud R. Monaco (ettekandja), J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh ja A. J. Mackenzie Stuart,

kohtujurist: J. P. Warner,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

OTSUSE

[...]

1. Tribunal de première instance de Bruxelles esitas Euroopa Kohtule 17. oktoobri 1973. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. novembril 1973, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel eelotsuse küsimused nõukogu 28. aprilli 1970. aasta määruse 816/70 (EÜT 1970, L 99) artikli 9 lõike 3 ning nõukogu 27. septembri 1961. aasta otsuse alusel (63/106/EMÜ) sõlmitud ning 18. veebruari 1963 Euroopa Ühenduste Teatajas (lk 293) avaldatud Euroopa Majandusühenduse ja Kreeka

---

*Kohtumenetluse keel: prantsuse.

vahelise assotsiatsioonilepingu, edaspidi "Ateena leping", teatavate sätete tõlgendamise kohta.

2. EMÜ asutamislepingu artikli 177 lõike 1 alusel on Euroopa Kohus "pädev tegema eelotsuseid, mis käsitlevad ... ühenduse institutsioonide õigusaktide ... tõlgendamist".

3. Ateena lepingu sõlmis nõukogu asutamislepingu artiklite 228 ja 238 alusel, nagu ilmneb 25. septembri 1961. aasta otsusest.

4. Seega on see leping ühendust puudutavas osas artikli 177 lõike 1 punkti b tähenduses ühenduse ühe institutsiooni õigusakt.

5. Alates lepingu jõustumisest moodustavad selle sätted ühenduse õiguse lahutamatu osa.

6. Seega on Euroopa Kohus ühenduse õiguse raames pädev tegema eelotsuseid selle lepingu tõlgendamise kohta.

7. Esimese küsimusega palutakse täpsustada Ateena lepingule lisatud protokoll nr 14 teises lõikes leiduva sõna "kord" sisu ja ulatust.

8. Kohtutoimikust ilmneb, et peamiselt on vaja teada, kas selles protokollis käsitletav "kord" puudutab üksnes tollimakse ja kvoote või on tegemist Kreeka veinide Beneluxi maadesse importimise üldise korraga.

9. Protokoll nr 14 lõikes 2 on sätestatud, et

"Belgia Kuningriik, Luksemburgi Suurhertsogiriik ja Madalmaade Kuningriik kohaldavad Kreekast saabuvale impordile sama korda, mida kohaldatakse impordile Saksamaalt, Prantsusmaalt ja Itaaliast".

10. Selle sätte tõlgendamiseks tuleb seda vaadelda Ateena lepingu kui terviku kontekstis, mille osa ta on, samuti kõikide selle protokoll sätete kontekstis.

11. Kõnealuse lepingu artikli 6 järgi põhineb ühenduse ja Kreeka assotsiatsioon "tolliliidul, mis hõlmab kogu kaubavahetust ning millega kaasneb impordi- ja ekspordimaksude ning kõigi samaväärse toimega maksude keelustamine ühenduse liikmesriikide ja Kreeka vahel ning ühenduse ühise tollitariifistiku vastuvõtmine Kreeka poolt tema suhetes kolmandate riikidega, välja arvatud lepingus sätestatud erandite puhul".

12. Põllumajandustoodete puhul peab assotsiatsiooni toimimise ja arenguga kaasnema lepingu artikli 33 kohaselt ühenduse ja Kreeka põllumajanduspoliitika järkjärguline ühtlustamine.

13. See ühtlustamine sõltub ühest küljest ühenduse enda ühise põllumajanduspoliitika loomise edenemisest ning teisest küljest lepingu artiklites 34 ja 35 kirjeldatud menetluse elluviimisest.

14. Juba enne seda ühtlustamist hakkab põllumajandustoodetele kehtima lepingu artiklis 37 kindlaksmääratud kord, millega kaasneb III lisa nimekirjas esinevate toodete puhul tollimaksude ja impordikvootide ning samaväärse toimega maksude ja meetmete järkjärguline kaotamine.

15. Eespool mainitud nimekirjadest puuduvate toodete puhul tähendab see kord lepinguosaliste poolt lepingu jõustumise kuupäeval kohaldatavate riiklike tariifi- ja kvoodimeetmete konsolideerimist ning kolmandatele riikidele antud tariifi- ja kvoodisoodustuste laiendamist vastastikustele kaubandussuhetele.

16. Lisaks sellele näeb lepingule lisatud protkoll nr 12 põllumajandustoodete puhul ette võimaluse, et neile hakkab kehtima ühise põllumajanduspoliitika raames kavandatud maksusüsteem.

17. Nendest õigusnormidest ilmneb, et Ateena lepingu eesmärk on tolliliidu loomine, võttes arvesse kolme erandit: lepingus selle jaoks ette nähtud tähtajad, tariifide ja kvootide valdkonnas antavad erisoodustused teatud põllumajandustoodete ekspordile Kreekast ning protokollis nr 12 ühendusele tagatud vabadus ühise põllumajanduspoliitika elluviimisel vajalike meetmete üle otsustamiseks.
18. Protokoll nr 14 kuulub õigustatult nende õigusnormide hulka, kuna see sätestab liikmesriikide poolt üksteisele kaubandussuhetes antud soodustuste või soodustuste, mida võidakse anda, laiendamise Kreeka veiniekspordile,.
19. Ainuüksi sel põhjusel on ilmne, et selle protokolliga lõike 2 reguleerimise eesmärgiks on üksnes Kreeka veiniekspordile kohaldatavad tollimaksud ja kvootide.
20. Pealegi asub see lõike sättes, mis reguleerib seoses Kreeka veinide ekspordiga Saksamaale, Prantsusmaale ja Itaaliasse üksnes tariifi- ja kvoodiküsimusi.
21. Niisiis tuleb järeldada, et Euroopa Majandusühenduse ja Kreeka vahelise assotsiatsioonilepingu protokollis nr 14 lõikes 2 leiduvat sõna "kord" tuleb mõista kui ainult tollimaksude ja koguseliste piirangutega seotud mõistet.
22. Teise küsimusega küsitakse, kas Euroopa Ühenduste Komisjoni poolt Belgiasse ja Luksemburgi Suurhertsogiriiki imporditavatele Kreeka veinidele kehtestatud tasakaalustusmaks on tollimaks või samaväärse toimega maks eespool mainitud assotsiatsioonilepingu artikli 37 lõike 2 tähenduses.
23. Määruse nr 816/70 artikli 9 lõike 3 esimese lõigu alusel "juhul, kui veini vaba pakkumishind piiril on koos tollimaksudega madalam kui selle veini võrdlushind, maksustatakse see vein ja selle võrdustatud veinid sisseveol tasakaalustusmaksuga, mis on võrdne võrdlushinna ning koos tollimaksudega piiril kehtiva vaba hinna erinevusega".
24. Selle maksu põhieesmärk määruse neljanda põhjenduse kohaselt on vältida häireid ühenduse turul, mida põhjustavad erakordselt madalate hindadega pakkumised maailmaturul.
25. Järelikult ilmneb sellest õigusnormist, et kõnealune maks määratakse seoses ühise turu eesmärkidega kindlaksmääratud hinnatasemega, et maksumäär on liikuv ja võib olenevalt konjunktuuri muutustest kõikuda, täites niiviisi ühenduse veiniturgu korrastavat rolli.
26. See maks kujutab endast veinituru ühise korralduse kehtestamisega seotud maksu.
27. Kui kõnealune maks ei saavuta Kreeka veinide impordi puhul Beneluxi riikidesse oma kaitsvat eesmärki, kuna kohaldatavad tollimaksud puuduvad, ei muuda see asjaolu maksu õiguslikku iseloomu, vaid tuleneb üksnes selle impordi puhul kehtivast eesõigustatud kaubavahetuse korrast.
28. See maks tuleneb ühise põllumajanduspoliitika raames vastuvõetud meetmetest, eriti määruse nr 816/70 lisasätetest, mis puudutavad veinituru ühist korraldust.
29. Tõepoolest, Ateena lepingule lisatud protokollis nr 12 esimene lõik jätab ühendusele vabaduse, sätestades, et "ühise põllumajanduspoliitika raames kavandatud maksusüsteem on seda poliitikat puudutav meede, mida ei saa juhul, kui üks või teine lepingupool seda kohaldab, pidada tollimaksuga samaväärse toimega maksuks assotsiatsioonilepingu artiklite 12 ja 37 järgi".
30. Järelikult tuleb teisele küsimusele vastata, et Belgiasse ja Luksemburgi Suurhertsogiriiki imporditavatele Kreeka veinidele määruse 816/70 artikli 9 lõike 3

järgi kehtestatav tasakaalustusmaks kujutab endast Euroopa Majandusühenduse ja Kreeka vahelisele assotsiatsioonilepingule lisatud protokollile nr 12 vastavat maksu ning seda ei saa selle protokolli alusel pidada ei tollimaksuks ega samaväärse toimega maksuks selle lepingu artikli 37 lõike 2 tähenduses.

31. Kolmanda küsimusega küsitakse, kas Euroopa Ühenduste Komisjon on Ateena lepingu artikli 43 raames pädev otsustama üksi, s.t ilma assotsiatsiooni nõukogu osavõtuta, Kreeka veinidele EMÜ territooriumile importimise korral kehtestatava tasakaalustusmaksu määra ja tingimusi.

32. Neljanda küsimusega küsitakse lisaks, kas eeldusel, et assotsiatsioonilepingu artikli 41 rakendustingimused on täidetud, on Euroopa Ühenduste Komisjonil lubatud viia seal ette nähtud kaitset ellu muul viisil kui miinimumhinna süsteemi kaudu, konkreetselt ühenduse poolt võetavate tasakaalustusmaksude süsteemi kaudu.

33. Lepingu artiklid 41 ja 43 puudutavad erijuhte, mida iseloomustavad kas EMÜ asutamislepingu artiklis 39 seatud eesmärgid ohustavad häired või et kahjustatakse ühelt poolt ühe liikmesriigi, mitme liikmesriigi või ühenduse turgu, või teiselt poolt Kreeka turgu.

34. Neist sätetest nähtub, et seal ette nähtud meetmete eesmärk on üksnes tulla toime ebanormaalsest turuolukorrast tingitud raskustega.

35. Vaidlusalune tasakaalustusmaks kujutab endast seevastu impordi stabiliseerimise meetet, mis kuulub olemuslikult veinituru ühtse korralduse juurde.

36. Kuna seetõttu ei ole lepingu artiklitel 41 ja 43 sellele maksule mingit mõju, puudub küsimustel nende tõlgendamise kohta käesolevas asjas ese.

Kohtukulud

37. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Belgia riigi ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulusid ei hüvitata.

38. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastuseks Tribunal de première instance de Bruxelles'i 17. oktoobri 1973. aasta otsusega esitatud eelotsuse küsimustele, otsustab:

1) Euroopa Majandusühenduse ja Kreeka vahelise assotsiatsioonilepingule lisatud protokollile nr 14 lõikes 2 leiduvat sõna "kord" tuleb mõista kui üksnes tollimaksude ja koguseliste piirangutega seotud mõistet.

2) Belgiasse ja Luksemburgi Suurhertsogiriiki imporditavatele Kreeka veinidele määruse 816/70 artikli 9 lõike 3 järgi kehtestatav tasakaalustusmaks kujutab endast Euroopa Majandusühenduse ja Kreeka vahelise assotsiatsioonilepingu protokollile nr 12 vastavat maksu ning seda ei saa selle protokolli alusel pidada ei tollimaksuks ega samaväärse toimega maksuks selle lepingu artikli 37 lõike 2 tähenduses.

3) Euroopa Majandusühenduse ja Kreeka vahelise assotsiatsioonilepingu artiklitel 41 ja 43 ei ole mõju määruse 816/70 artikli 9 lõikes 3 sätestatud tasakaalustusmaksu kohaldamisele.

Lecourt	Donner	Sørensen	Monaco	Mertens
de Wilmars				
Pescatore	Kutscher	Ó Dálaigh	Mackenzie Stuart	

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 30. aprillil 1974 Luxembourgis.

Kohtusekretär
A. Van Houtte

President
R. Lecourt